

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК П'ЯТИЙ.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля золотих воріт
Телефон редакції 1458.
Телефон друкарні 1069.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1910

на рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на 1 кв.	на 1 м.	на 1 тиж.	на 1 нед.	на 1 д.
6.50	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25
1.75	1.25	1.00	0.75	0.50	0.25	0.15	0.10

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шости місяців.
Ціна „Ради“ за кордоном: на рік 11 р., (27 крон 94 гедери на австрійську валюту), на 1/2 року — 5 р. 50 к. на 1/4 року — 2 р. 75 к., на 1 м. — 1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через пошту, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожн. місяця.
За зміну адреси 30 коп.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодящі, перешлюються в редакції 3 місяці і висилаються авторам (з коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

З приводу надісланих до газети віршів редакція не лястувється.

Просьба авторів додержуватись прависпису „Ради“.

Умови друкування оповісток

За рядок петіту поперед тексту, або за його місце, платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп. За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий — 10 коп. Хто шукає заробітку, платять за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз, при умові друкування не менше 3-х раз.

Жертвуйте на пам'ятник Т. ШЕВЧЕНКОВІ у Києві!

Жертви по всій Росії дозволено збирати Полтавській Губернській Земській Управі та Київській Городській управі.

Ціна „Рада“ з 1-го августа до кінця 1910-го року газети „Рада“

2 карб. 75 коп.

Не спізнуйтеся з передплатою.

Городський сад і театри

В. Н. Дагмарова.

Трупа українських артистів під орудою МИКОЛИ САДОВСЬКОГО.

Сьогодні, 6-го серпня (августа), виставлено буде **Сава Чалий** (августа), виставлено буде М. Садівський. АНОНС: завтра, у суботу, 7-го серпня (августа), вист. буде у 4-й раз п'єса з єврейського життя, Як Гордіна МИРЕЛЕ СФРОС. Роль Миреле Сфрос — вик. Л. Лінська. Початок о 8 1/2 год. веч. Ціна місця звичайна.

Відповід. режисюр М. Садівський.

ЛІТНІЙ ТЕАТР

Київського Русского Купецкого Зібрання.

Українська трупа під орудою Т. КОЛЕСНИЧЕНКА.

Сьогодні, 6-го серпня (августа), виставлено буде дві п'єси комедія і оперетта **1) По вусам тепло та в рот не попало** на 4 дії, Бобринського. АНОНС: у суботу, 7-го серпня (августа), вистав. буде **2) Утоплена** Д. Малика.

Музично-драматична школа

М. В. ЛИСЕНКА.

Затверджена Міністр. Внутр. Справ.

В. Підвальна № 15.

Прохання приймають щодня в канцелярії школи. Научителі: кн. фортепіано — Л. Директор, Н. В. Вольська (скрип. курси фортепіано гри у проф. Лешотського), М. І. Юмар-Гачка. Ка. скрипки — Е. Н. Вольська (Лавратова Моск. Конс.). Ка. співів: М. В. Зотова (б. арт. Імпер. театр.), Е. Е. Єгорова (б. арт. Імпер. і Київск. опери), Е. А. Мура-Юова (б. ст. вчит. Єкатерин. Імпер. Муз. школи). Ка. драми русскої М. М. Старицька і С. П. Бронзовський (б. арт. Імпер. театру і вчит. Імпер. драм. школи). Ка. драми української М. М. Старицька. Ка. теорії муз., гарм., контр. і енцикл. муз. Г. А. Любимський. Обов'язкові предмети: Лект. Г. В. Александровський, худ. Г. Г. Бурданов, зас. проф. І. А. Скорняк і лект. І. М. Стошенко. Початок іспитів з 27 августа. 6 1678-1

Сельсько-господарські курси в Київі для оseb обох полів,

що засновані, Київськ. сельсько-господ. Товариством й якими керує „Главное управление Землеустройства и земледелия“ — в наступному 1910-11 академічному році (10-й рік існування) відчиняться в другій половині Септября.

На вчителів курсів запрохані із кола професорів і начителів Київської Політехники — та Університета. Платня за повний роковий курс 30 р. Прохання, що до вступу, приймаються в поштовій Київського сельсько-господарського Т-ва. Знів, Хрещатик, 25. Пом. 88. Там-же можна одержати докладні відомости що до курсів. 3-1658-3

Вийшли з друку і поштувані на продаж **НОВІ П'ЄСИ** (до вистави драмат. ценз. дозволені).

Сергій Ніколаєв.

І „АРТИСТ“ жарт на 1 дію.

ІІ ВАВИЛОН В ЛИСЯНЦІ

драматичні малюнки 4 дії, 5 картин.

Сторінок 92. Ціна 35 коп.

Склади і продаж в Києві і в книгарнях: Українській — Безаківська, 8. „Літ.-Наук. Виставки“ — В. Володимирська, 28. І. С. Череповського — Фундуклейська, 4.

00-1645-16

Ілюстрований листок

Похорони Бориса Грінченка,

з двома портретами і п'ятьма ілюстраціями в тексті.

Зміст листка: Жалі селян з приводу смерті В. Грінченка. Після похорону В. Д. Грінченка, вірш селянина О. Черниша. Над свіжою могилкою В. Д. Грінченка, селянина Г. Одина. Пам'яті В. Д. Грінченка, вірш В. Василька. Голос селянина над домовиною, Миколи Божка. Над труною В. Грінченка, вірш Д. Граділенка.

ЦІНА 2 КОП.

Продаж в книгарнях: у Києві: Безаківська № 8, В. Володимирська № 28 кн. Л.-Н. В., квіт. Череповського, Фундук. № 4; в Полтаві, в книгарні Гр. Марковича, а також можна кувувати в конт. „Ради“.

У ВАРШАВІ

передплачувати „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, можна у власного агента Гр. Н. Степури. Там-же приймаються на вигідних умовах замовлення на оповістки для „Ради“. Адреса: Варшава, вул. Новий Світ, д. 62, м. 26. Телеф. 141,68.

„РАДУ“ в роздріб купувати і передплачувати в м. Борисполі можна в книгарні „НАЧАЛО“; там-же продаються всілякі українські книжки.

У ХАРЬКОВІ передплачувати „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, можна у власного агента В. Чепелявського, Нечетинськ. бульв. № 7, а також в „Українській Книгарні“. Рибная № 25.

У Полтаві передплачувати „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, а також купувати в роздріб — можна в книгарні Г. МАРКЕВИЧА. Бульв. Ботларевського.

Новий портрет Т. Г. ШЕВЧЕНКА (у шапці).

Фотографюра 28x38 на естампнім папері. Ціна 35 коп., з пересилкою 50 коп., в гарному паспарту 1 карб., з порес. 1 р. 25 к. Накл. платою на 10 к. дорожче.

Повний КОБЗАРЬ Т. Шевченка. Друге видання.

Ц. і р. 50 к., в оправі 2 р. 50 к.

Склад в книгарні С. ЧЕРЕПОВСЬКОГО у Києві, Фундуклейська, 4.

Каталоги Українських і Російських книжок висилаються дурно. 25-1646-4

Діяльність селяньського банку.

Вийшло звітлення про діяльність селяньського банку ще за один рік — 1908-й.

Що зробив банк для селян у 1908 році? Не багато: він їм продав 324.956 десятин землі на суму 37.675.070 карб., себ-то пересично по 116 карб. за десятину. Проти ціну попереднього 1907 року (113 карб.) десятина банкової землі продавалася селянам на 3 карб. дорожче. Але це й те треба прийняти на увагу, яким саме селянам продав банк свою землю. Виявляється, що 126.048 дес. продано поодиноким господарям, 162.774 дес. продано селяньським товариствам і 36.139 дес. продано селяньським громадам. Відомо, одначе, що дрібне селянство поодинокі землі не купує, бо, за браком грошей і довіря, не може цього робити. Значить, перших 126.048 дес. продано заможнішим селяньським верствам — інакше кажучи, представникам сельської буржуазії. Але це, до певної міри, селяне тільки по назві, тим-то що групи продаж до чисто-селяньської діяльності банку віднести не можна. Лишається, таким чином, тільки 162.774+36.139, себ-то всього коло 200 тис. дес. землі, проданих банком за рік справжнім селяньським-хліборобам.

А що ж зробив банк для дворян за цей рік? О, значно більше. Він купив у них 371 маєток у 459,831 дес. за 44.143.776 карб., себ-то пересично по 96 карб. за десятину. Не треба думати, що ми од себе накидаємо всі покупки селяньського банку на дворянські землі. Ні, сам банк у своїм звітненні сумлінно виділяє рубрику продавців-дворян, і от з цієї-то рубрики ми й вийли наведені числа. Ото ж, коли порівняти число дворянських продаж з числом чисто-селяньських покупок, то й вийде, що для дворян банк у 1908 р. зробив у 2 1/2 рази більше, ніж для селян.

Це, так сказати, гола статистика, але є ще багато обставин і умов, які дворянам полекшують користуватись послугами селяньського банку, а селянам утрудняють. Дворянин знає, що який би кепський його маєток не був — хай то навіть буде пісок і глина — йому досить тільки подати заяву в селяньський банк — і маєток буде ліквідовано. В банку сидять ті ж дворяне, які своєму братові не відмовлять в допомозі.

Зовсім інакше стоїть справа тоді, коли до послуг банку звертається селянин.

Українські селяне дуже влучно характеризували свої відносини з банком: селянинові вступати в які-небудь умови з банком — це називається на селі „хпати нашійницю“. І дійсно, для селянина це чиста „нашіїниця“. Завдаток донедаче треба внести, а для цього часом доводиться продавати останню корову. „Беріть яко мога більші завдатки“, „зайва сотня проданих селяньських корів справі не пошкодить“, — ось гасла, які дає центральноє управління банку своїм місцевим агентам-ліквідаторам. І ліквідатори стараються випередити один другого, щоб заслужити начальницької ласки й подяки.

Коли селянин так-сяк спроможеться на завдаток і учасок нарешті закріпляється за ним — тут наступає друга частина епопеї: виплат боргу й відсотки. Своєю мужицькою арихметикою селянин обраховує, що за 64 роки він тричі оплатити свій учасок, але банківські бухгалтері мають свою власну арихметику. Вони як 2x2=4 доведуть селянинові, що своїми внесками він тільки один раз оплачує свій

учасок, решта ж — це відсотки. Ото ж і доводиться селянинові напружувати всі свої платіжні сили, щоб як-небудь нести свою тяжку „нашіїницю“. Але всяке напруження має свої межі, дальше яких воно не може йти. Раніше пізно до цієї межі доходить і селянин — і тут настає крах. Учасок переходить назад до банку, а завдаток і всі внесені селянином гроші пропадають. Це — справедлива „промисленна прибуль“ банку.

Щоб уявити собі розміри цієї операції, досить поглянути на відповідні числа останнього звітлення. Виявляється, що в 1908 р. банк призначив до продажу „з молотка“ за невчасний виплат недоімок 9.049 маєтків. Банк, очевидно, не хоче, щоб люди знали, скільки то землі було в цих маєтках, тим то він просто виставляє в звітненні число маєтків, а числа десятин землі в них не пише. Але про розміри цих маєтків можна догадатись з того, що в останньому результаті до банку того року перейшло від невірних клієнтів 279 маєтків, обсягом у 140.829 десятин. Коли в 279 маєтках було 140.820 десятин, то можна думати, що у всіх призначених до продажу 9.049 маєтків було приблизно 4.500.000 десятин землі (140.829 : 279 x 9.049). Таким чином наслідки діяльності банку за 1908 рік ось які: продано селяням усього 324.956 десятин землі, а призначено селяньської землі на продаж „з молотка“ 4 з половиною мільйони десятин, причім з останньої суми більше 140 тисяч десятин землі так і повернулось до банківського земельного запасу. Коли рахувати, що на кожну з цих пропаних десятин селяне встигли затратити навіть по 10 карб. (у дійсності значно більше), то й тоді маємо коло півтора мил. карб. потеряних селяньських грошей за один тільки рік.

Ік бачимо, операції селяньського банку з одного боку представляють „безпроігршну лотерею“, а з другого — продаж виграних білетів у розсрочку. До дворян банк повертається своїм першим боком, а до селян — другим, тим то перші здебільшого виграють, а останні терять. Лишається тепер запитати: чому ж це селяньський, а не дворянський банк?

візувати в Краю маси, оповістивши боротьбу соціалістичним партіям, які, переносючи на польський ґрунт російську анархію, почали безглуздими страйками дезорганізувати економічне життя краю та вводити вбивчий розстрій в суспільні відносини. Коли соціалісти відповіли на національній заході терором, коли почалися вбивства польських діячів, це зустріло в національній рідях одсіс а оружжям в руках. Почалася боротьба сумна і відравлива, якої жертвою впали з обох боків десятки людей, але яка в кінці здержала повинь анархії“. Потім, в 1908 році, коли Дмовський з своєю партією пустився на угодові хвилі неославнофільської політики, „Робітницький Національний Союз“ відірвався від партії і почав працювати далі на свою руку.

Рибак був одним з визначних членів організації. Давно вже впало на нього підозріння, що він служить поліції. Організація, впевнившись що до сих підозрін, рішила його вбити. Задля цього хотіла вона заманити з Кракова, де він довгий час жив як служачий „Towarzystwa szkolu ludowej“, до Польського Королівства, а коли це не вдалося, поручила Трудовському вбити його в Кракові. Це поручення Трудовський виконав.

Між паперами, які знайдено в Рибак після його смерті, нема ніяких слідів про те, що він служив поліції. Досі не появилось також ніякої офіційної заяви організації, що доручила його вбити. Але все таки впевняють, що він служив поліції. Особливо орган галицько-польської соціально-демократичної партії „Narpsód“, який має безпосередній аносис з Р. П. С., запевняє, що служба Рибак в поліції не підлягає ніякому сумнівові, тільки докладно вияснювати цей справі ще тепер не можна, бо це пошкодило б багатьом людям. Між иншим „Narpsód“ подає, що Рибак „працював“ під рукою жандармського ротмістра Турчанінова.

Яке ж становище польської преси в цій справі? Більшість газет осуджує це вбивство взагалі, виходячи з того, що ніхто крім покликаних властей не має права видавати й виконувати смертних присудів. Ті-ж газети, які проти самого вбивства шпюна нічого не мали б, беруть за але вшехпольської організації, що вона сповнила це вбивство на австрійській території, де польські революціонери можуть безпечно перебувати, користуючись правом азілу. Особливо нападає за це на вшехпольську організацію „Narpsód“, який побоюється, що це вбивство може стганити всякі прикраси на голови польських революціонерів, яких досі австрійське правительство оставляло в супокю. Треба також зазначити, що з приводу вбивства Рибак преса виступила з домаганням, щоб австрійське правительство не дозволило перебувати на своїй території російській тайній поліції. Це домагання висловила також віденська „Neue Freie Presse“.

Для нас, українців, краківське вбивство має ще й особливий інтерес: воно показує, якою неоднаковою мірою мирить польська преса об'яви життя польського й українського народу.

Всім нам звісно, як польська преса кожний негативний — або навіть тільки спеціально з її ставовища негативний — об'яв українського життя старається об'яснити як найбільш тенденційно не на користь українського народу. Навіть найзвичайнішу бікку сельських хлопців роздуває вона до значання якогось особливою об'яву особливої „гайдамацької культури“.

А вже з приводу білок між українськими й московфільськими селянами вона просто не знає як їй розмальовувати ту „гайдамацьку культуру“.

А тут, коли поляк убив поляка, чи вона так само пише про польський народ, чи обвинувачує його в дикості й некультурності? Очевидно, що ні. Навіть найбільшій прогнанник вшехпольяки, які винув за краківське вбивство звальють на їх голову, все таки вмиють вказати на обставини, які причинилися до того вбивства. Вони осуджують вчинок, але не обкидають болотом аві особи, аві партію, ну, а щоб на основі цього вчи-

Краківське вбивство.

(Од власного корреспондента).

Львів, 2 августа.

Отсе вже тиждень минає, як у Кракові на вулиці вшехпольській робітник з Варшави Станіслав Трудовський убив з бравінга вшехпольського партійного діяча Станіслава Рибак, що служив у польським „Товаристві народньої школи“ („Towarzystwo Szkoły ludowej“), яке — до речі — за свою головну задачу вважає польщити при помощи народньої школи Східно Галичину. Тіло Рибак прикрила вже могила, Трудовський дожидає своєї долі в тюрмі, а про саме вбивство вєспіли вже сказати своє слово всі органи преси, так що тепер можна вже приступити до загальної оцінки цієї справи.

Фактичних звісток про справу небагато.

І Рибак, і Трудовський працювали у вшехпольській нелегальній робітницькій організації в Польському Королівстві, яка називається „Związek Narodowy Robotniczy“ („Робітницький Національний Союз“). Цю організацію заложили вшехпольяки ще перед подіями 1905 року, щоб за її допомогою відтягати польських робітників від польських соціалістичних партій. Потім, в бурхливих часах 1906 і 1907 року цієї організації ужили вшехпольяки для активної боротьби в польському соціалістично партію (Р. П. С.) в Варшаві, в Лодзі і т. д. Про цю боротьбу вшехпольський теоретик і лідер польської народової демократії в Польським Королівстві, бувший член державної Думи і голова польського кола в Думі, Роман Дмовський, в своїй праці „Niemo, Rosya i Kwestya polska“ („Германія, Росія і польська справа“) пише ось-що: „Виставивши супроти правительства і суспільности російської домагання автономії Польського Королівства, провідники польської політики почали швидко орга-

ку робити якісь виводи про вель польський народ, як не робить польська преса в приводі найменшої дрібниці, яка ставиться між українцями, про це й мови нема.

З окрема до особи Трудовського відноситься польська преса в пошаною. Соц.-дем. „Narzęd“, винувачи шпехольців за те, що вбивство зроблено в австрійській державі, застерігається виразно, що не хоче кидати каменем на Трудовського, який був „вірним і героїчним, але сліпим орудям“ своєї партії. Так само один з діячів Р. Р. С. заявляє в „Narzęd-i“, що вчинок Трудовського „свідчить про велику відвагу і посвяченню“. Але можуть сказати, що похваля „Narzęd-a“, це не дивина. Отже обернімося до іншої газети, якої ніхто не може підозрівати в яких небудь симпатіях до революціонерів, терористів, а саме, до краківської польської „Морської“ щоденної газ. „Głos Nałoga“. Ця газета, винувачи шпехольців, що їх науки зробили Трудовського вбивцем, пише: „Адже той вбивець не в австрійській землі, але має чисте серце, жертволюбну душу і готовність віддати життя за вітчизну“.

А тепер пригадайте, що та сама польська преса писала про Мирослава Січинського. Навіть „Narzęd“ називав його фанатиком, якому помішалося в голові. Ну, а всі інші органи преси кричали в один голос, що для Січинського „шпиєниця“ була б завадою лагідною, завадою людської карою“. У Січинського супроти після вбивства Поточного був доказом „гайдамацької звирячості“, у Трудовського — супокоем чоловіка, який свідомий того, що сповнив свій обов'язок. І таких порівнянь можна б наводити в польській пресі безліч.

Одним словом, що до Трудовського польська преса вміє відділити вчинок від особи, від партії, від народу, й осуджуючи сам вчинок, вміє оцінити й об'єктивні обставини і суб'єктивні почування, які довели до вчинку. Та всього того не зміла вона після вчинку Січинського; тут не було ані гніту правління Поточного, ані посвячення за свій народ у Січинського, ані вагали нічого доброго, виправдуючого, а тільки „гайдамацька кровожадність“ як Січинського так і всього „гайдамацького племені“.

Це — про польську пресу. А про українську пресу треба сказати, що вона не пішла слідами польської преси і не заявила тепер такого ставлення, яке польська преса займає супроти українського народу в подібних випадках. І хоч це певне, що як би так з авалогічних причин українець убив українця, то польська преса розтрубила б на всі чотири кінці світа про українську „некультурність“, „кровожадні інстинкти“, „небезпечку для культури“ і т. и. і т. и., — то українська преса не мішала цим шляхом шовіністичного підкування, але оцінила краківське вбивство зовсім об'єктивно.

Це, правда, обов'язок чесної преси, і за сповнення свого обов'язку в нормальних відносинах не було б причини виступати з особливим призначенням. Але коли тебе противник своїми щоденними вчинками просто прокує відплатити йому таким самим оружжям, а в тебе на стільки моральної сили, що ти не піддаєшся тій провокації, то це заслугою на призначення. І цю моральну силу, дякуючи якій ми в боротьбі з польським гнітом не знижуємося до месечних способів боротьби, уживаних проти нас польською пресою, ми маємо право похвалитися.

М. Лозинський.

Лист з Аргентини.

Повернувшись оце з Аргентинських степів на зимівлю до столиці республіки — Буенос-Айреса, я тут зрава натрапив на знайомі мені картини з минулого російської дійсності, картини не так цікаві як характерні для вільного краю-республіки.

Звичайно, що кожний нарід, кожна нація має і своїх Іліодорів, Меншикових, Савенків, а ці останні свої ученики. Але Аргентина має їх не в меншому числі ніж Росія і не менш нахабних, безсоромних та свавільних. Ці люди „Partido monarquista“ (партія монархістів) в Аргентині мають широкий простір і захищаються урядом, що дає їм змогу робити найогидніші вчинки.

Проходячи одного разу по між кварталами, де живуть мало не самі росіяне, я зустрів на одній з вулиць (Gavalle) велику юрбу молодих хлопців, всі вони були шкільно одягнені, де-які з добримі ципками в руках, а спереду юрби майорів прапор з написом: „Fuera de Rusia.“ (геть росіяни); юрба шуміла: де-які свистіли, гули і чуно було викрик: „Viva la Patria“ (нехай живе батьківщина).

По поведінці цих людей, по вигукках та написові на прапорі я догадався, що то маніфестація Аргентинських патріотів, і прискорив ходи.

Як виявилось, другого дня маніфестанти, зібравши свої найбільші сили вчинили погром над росіянами. — Першою наглою смертю померла єдина і може найголовніша для росіян інституція в столиці — бібліотека („Biblioteca Rusca“).

Аргентинці, мов люті звірі, наскочили на свою жертву, розбили двері, побили вікна в читальні та бібліотеці, і пошматувавши частину книжок, вкинули їх на вулицю. І валялись по тій і околиць вулицях помяті сторінки з праць Толстого, Горького і інших нових та новіших письменників.

І те місце, бібліотека, де можна було зустріти людей з рідного краю, почути рідне слово і задовольшити свої духовні потреби, стало вертепом, до якого не можна тепер підійти під страхом арешту. Та й нема чого тепер туди йти!

Другою жертвою дикої зграї стало головне управління професійної спілки робітників столиці та околиць. Тут захвачено ділові книги та всіякі документи і спалено, а меблі та всяку іншу обстановку потрошено.

Найгіршої участі зазнала редакція та друкарня анархістичної газети „La Protesta“. Патріоти тут нічого не брали і не ламали, а заплітали пометання з усіх кінців. Так що все майже вийшло димом, і тільки лишилися поповнені друкарські машини та залізні прилади до них. Все ж пометання уявляло себе тепер страшну чорну картину, без дверей, вікон, навіть без стін, що були зроблені з дерева.

Адміністрація газети подала образуюнок втраченої на 30,000 пез (24,000 карб.) і одержала обіцянку, що втрачені в свій час буде повернуто. Наохотувавшись над найголовнішими культурними інституціями, погромники порішили не минути й де кількох дрібних крамлячок. За весь час погромних днів убитих та ранених по даним вапі офіційної газети „La Prensa“ було 5, а самовидці кажуть, що ця цифра досягає 30 душ. Цікава діяльність в ділі погрому вищої школи. Так, студенти місцевого університету маніфестували разом з усіма іншими темними силами і бузи їх ватажками. А професура також постаралась виявити свою діяльність в

цьому „національному“ ділі і морально підтримувала своїх учеників — друкувала та розвішувала відозви, в яких закликала до маніфестацій все нових та більших і... мало що не наставляла як треба орудувати кием, щоб поцілила в Rus'a. Оце один з „культурних“ боків вищої школи в Буенос-Айресі.

Читач може зацікавиться, чого власне тепер впадо таке лихо на голови росіян, а не раніш або пізніш. Аджеж і раніш були в столиці Аргентинських росіян і, хвалити Бога, було спокійно, хіба тільки, бувало, вишлють до Росії ні за-що ні про-що.

А не, бачите, така політика Аргентинського уряду, це було приготуванням до правників століття республіки. І от уряд боявся, щоб лівий елемент не виступив активно в урочисті дні проти святкування буржуазного уряду буржуазної республіки. Вирішено було зробити погром на прогресивну частину столиці, а на підставі можливих неурядків, завестись воєнну охорону, а потім найголовніших людей арештувати. Все сталося так, як і було надумано: спочатку маніфестації, потім погром, потім оголошення воєнної охорони, арешти і нарешті піши свята.

І ці свята — столітні роковини, як було написано і оголошено („Acta de Independencia Provincias Unidas en Sud America“) волю для аргентинського народу, вирвано з під Іспанського ярма, — проходили під воєнною охороною!

По всіх вулицях столиці стояли салдати а рушницями, збільшено наряд кінних стражників, а невисуїті шпиги так і шавкотіли між народом; громадські інституції як казенні так і приватні всі було зачинено, а на дверях редакцій прогресивних газет поціщено великі з'язки з сургуземі печатками.

Що-ж до свят то можна сказати, що в них не було нічого цікавого, бо були вони не загальнодоступні — народні, а урядові по всіх статях казенного формалізму.

Цілу неділю урядові представники Європейські та Американські бенкетували у президента Аргентинського та міністрів. Далі було одротою монументи колишнім полководцям, міністрам та іншим урядовим особам. На пляну перед президентовим будинком відбувся парад військових частей європейських та американських; найкращі салдати французькі та німецькі. А що було найцікавішого під час свят, то це — „Consejo nacional de mujeres“ (з'їзд жінок націоналістичної аргентинки) та „Congreso de Higiene“ (Конгрес гігієни).

З приводу століття республіки, уряд Аргентинський впорядковує Міжнародно Виставку, що складатиметься з таких оддів: 1) хліборобство та скотарство, 2) шукка (Arte), 3) залізні дороги, 4) гігієна, 5) індустрія. Експонати будуть окрім популенно-американських ще такі: Північно-Американські, Італійські, Норвезькі, Бельгійські, Англійські, Швейцарські, Іспанські, Германські, Австрійські, Французькі.

П. Бак.

3 газет та журналів.

Третього свого листа „Утро Росії“ № 214 Стахович присвятив галицьким москвофілам.

Для них супротивників українства в націоналіста „старого земця“ знайшлися, розуміється, зовсім інші, лагідні слівця й приваби фарба.

З жалем розкажує він про розлом між „стариками“ й „юношами“ мо-

*) „Акт незалежності з'єднаних провінцій в Південній Америці“.

сковілами і нарікає на графа Бобринського, що в значній мірі призвів до цього розлому.

Інтересно, — пише, між іншим, Стахович, — що гр. В. А. Бобринський такий типовий реакціонер у себе вдома і російській Державній Думі, тут, в Галичині, являється прихильником і навіть творцем політичної групи, визначною прикметою якої є яскравий радикалізм і демократизм. І це не тільки в національному питанні, а також і в інших пунктах політичної програми, що виставляв, напр., безумовне поширення виборчих прав і для жіоцтва і такі інші „ужаси“ з програми його „друзей“ к. д. в російській Державній Думі.

Літом 1908 року гр. В. Бобринський, приїхавши до Галичини, „со своїм темпераментом“ емоційно вийшло в діла старо-русської партії, приставши до радикального, непримиренного її крила.

До того часу поляки жили в злагоді і навіть допомагали москвофілам. Але після „більше чімь зажитателних“ рчей Бобринського щ неосоробно думськими намеками о помощи російського государства „староруссам“, один з провідників „юношій“ — Дудикевич — член галицького краєвого сейму — в своїх промовах взяв „высшей степени прогрессивно-вызывающий, радикальный тон“. Явно враждебна і непримирима отношенія к полякам раздражили „этих послѣдних“ і польсько-москвофільську угоду було трохи поповано.

Після того, як гр. Бобринський взяв близько до серця діла старо-русської партії, радикальний її фланг перейнявся сміливими надіями на кращу будучину за допомогою оборонця „русскихъ въ Галиціи“ — гр. В. А. Бобринського та впливових особ, які стоять за його спиною, і на які зробилося багато натяків*.

З осені 1909 року у Львові почала виходити друга російська газета „Прикарпатская Русь“ на чистій російській літературній мові. Багато москвофілів категорично заперечили Стаховича, що гроші, та ще й дуже великі, на видання цієї газети добув гр. В. Бобринський. Помірковані москвофіли дуже замучені розломом в партії, розвоюванням її сил, що немилуче повинно ослабити партію. Вони сильно і різко нападають на гр. Бобринського, вважаючи його за головного винуватця цієї події. На скільки це недавно був він популярний по своїй „старорусській“ Галичині, на стільки тепер отовпи „старо-русизма“, найвидатіші члени партії, ставляться до нього з одертою неприхильністю і гірко дорікають йому за непрохане й невдале втручання в чужі справи.

Хоч мені, — каже Стахович, — і трудно було об'єктивно уявити собі кількість прихильників того й другого напрямку (хотя би по тиражу і кількості підписчиків на „Галичань“), „Прикарпатську Русь“, — тї і другі завзяли мене, що їх газета імьеть більшої успіху, проте я маю рацію думати, що більшість „старорусовъ“ пристало до напрямку „вокучениковъ“. Яркість і радикалізм програми має звядли успіх у широких масах. Молодь, приставши до „вокучеників“, надала багато активності й енергії діяльності партії на селах. Вони за останній час розвели по селах велику організаційну роботу, щоб підняти культуру, самодіяльність, економічний добробут селяньского люду. Вони засновують по селах бібліотеки-читальні, пожежно-гігієністичні товариства, селянські оркестри, в широким розмірах кредитові товариства, громадські

арендуеш його частку поля. На умові колишній наш староста Шпакоїд штампу навіть свою прибув... На жаль, Шпакоїд сидить в острозі, а то й він не дав би збрехать... — Ніхто не доведе, що я арендую, — гарячаться Яків. — Стійте лишень, вгамуйтеся! — втручається знову писарь в розмову. Чи арендує Яків Семенову землю, чи не арендує, — нехай Семен на суді доводить. А ви, панове громадяне, повинні одно тільки сказати, хто володіє цією землею нині? — Семен. — Старшина зовсім не бере участі в розмові, очевидно, він цілком поклався на писаря, на його красномовність, практику, дотепність. Немов лякають, щоб його хтось про відоше не запитав, старшина уткнув носом в аркуш паперу і щось пише — пише. — Ну, гаразд, ви одно заперяете, що землею володіє Семен, — каже писарь. Але ось вам закон, ви обов'язані, коли так, негайно рушити на поле і визначит межі й обвіжки тієї частки землі, що Семен володіє... для цього вас і скликаю сьогодні на сход з заступами й лопатками. — Межі й обвіжки нам не відомі, — заявляє громада. Семен і Яків остаточно ще не розмежували між собою батьківщини, — всім полем сукупно Яків користується, як арендує... — Що? — перебиває радісно писарь. Кажете, Яків користується? — Єе, Яків, — механічно проказує громада двоє слів тієї самої думки, перебитої писарем. — Такежні я й приговора складу... Підставайте, панове, підписуватись, — приосголаив звеселений писарь...

До з'їзду мирових посередників, на підставі 203 ст. „Общого Положення“, вступила скарга од Семена Челембії. В ній стояло, що волосний писарь Девдемарченко і старшина Росоха, діставши од Семенова брата, Якова Челембії, чималого хабара, склали і видали йому фальшивого приговора на землю. Розвідки в цій справі підіпало під суд новечеркаської судової палати 22 служачі цієї завізніції. Діло виглядає так. 7-го декабря із Москва від імені конференції делегатів 29 залізниць і від комітету загальноросійського товариства залізничних служачих підсудні одібрали телеграму з закликом

крамниці, а за останній час дуже багато товариств молочарських.

Розуміється, що хоч всі ці організації мають на меті культурні та економічні завдання, про те вони допомагають у великій мірі успішві тей партії, до якої належать ці організатори. Це, розуміється, мусить надати багато сили „вокученикам“.

Ознайомившись в теперішнім становищем москвофільства, Стахович ставить такий прогноз:

„Въ виду этихъ обстоятельствъ, а также сознания ослабленія партіи отъ расколовъ при і безъ тоги почти непосильной „старо-руссамъ“ борбѣ на два фронта — противъ поляковъ и украинцевъ, можно съ нѣкоторою увѣренностью предположить, что расколъ этотъ будетъ не очень продолжителенъ, и къ ближайшимъ выборамъ партія вновь объединится, особенно если гр. Бобринский прекратитъ свое непримиренное вмѣшательство въ галицкія діла.“

Многіе імьють основаніе на это рассчитывать, такъ какъ притокъ денежныхъ средствъ отъ него і черезъ него за послѣднее время сильно сократился.“

Весь лист Стаховича, як бачимо, має на меті представити російському громадянству галицьке москвофільство в новому симпатичному вигляді. Пишучи про українців, Стахович і словно не згадує про їх надзвичайно успішну культурну роботу, бо це вносило б небажане освітлення в його описання „радикальних анархістів гайдамаків“. В москвофільстві же, які возили свого гостя по своїх читальнях та инш. інституціях, Стахович не помітив нічого неприемного. Для російського гостя все було прибрано й вичищено. Всі рахунки, сварки за розпущені громадські гроші, шкурні інтереси кожного „громадського діяча“ вузькість думки, підслівистість і угордливість до панів положення, реакційність політичних і громадських поглядів — все це в часок було поховано і перед короткозорим „старим земцем“ з'явилися люди, що своєю мовою зовсім ніби скидалися на близьких його серцю російських кадєтів.

Така то трапилася з москвофілами метаморфоза.

А втім — не дурно-ж москвофіли й волила Стаховича, а звісно: на чиему возі їдеш, того й пісню співаєш.

Але звичливість звичливістю, а ми все ж таки сподіваємося в старого земця більше ширости!

ПО РОСІІ.

Пильнують. Міністерство внутрішніх справ, по згоді і міністерством народньої освіти, як повідомлять „Р. В.“, рішило збільшити догляд над вступом учнів в ауболікарські школи. Будуть стежити, щоб до прохав прикладали свідчення про скіпчення не менш 6 класів середньої школи. Приймом не може тятися довше, ніж до 1-го октября. Забороняється умовно приймати осіб, котрі не мають потрібного освітнього цензу.

Відгуки минулого. 1-го августа в карнім касацийнім департаменті при сенаті розглядали справу про залізничну забастовку в декабрі 1905 року на вузлі владикавказької колії, що прилягає до Ростова на Дону. В цій справі підіпало під суд новечеркаської судової палати 22 служачі цієї завізніції. Діло виглядає так. 7-го декабря із Москва від імені конференції делегатів 29 залізниць і від комітету загальноросійського товариства залізничних служачих підсудні одібрали телеграму з закликом

День від дня слабіють сили
У борні...
Думи-мрії пишні, вільні,
Чарівні
Ярким вогнем спалахнули
Лиш на час:
В гривнях бурях, в хвилях смутку
Промінь агас.
А життя — кошмар крилатий,
Демон мук,
Самовладдо ауциня
Серця стук...
Тільки пісня, в час пригоди,
Ще брешить
І надію, квітку часті,
Веселить...
М. Гаврилюк.

„Звичайне непорозуміння“.

(Образок з життя).

Південь. Стремггородська селяська громада од саміснього ранку надиться біля селяської розправи. Це стовнище людей має незвичайний, дивовижний вигляд: кожна лялечка тримає в руках або заступа, або лопату. Час од часу зміж тургу хто небудь ветерпеливо визвіряться в повітрі: — І якої лихої години ми тут стовбичимо? — То лягай, щоб не стовбичив, — пожартує сусіда. А сусідній приятель приймає й свого галиця, ще кращого: — Забув, навіщо кликали? На ливію пошлють, редьку копати та попил віять. На краще ти не здагний... — Ватькові розкази, а не мені... Сонде припіка, нетерплячка росте, нудьга шириться. Поміж збудьгованими, роздратованими громадянами,

як бульбашки на воді, раз у раз скоплюються жарти, де далі все ушпилюється, дошкулніші, — кінець кіцячем уже везможна гаразд розібрати, чи це дійсно жарти, чи звичайнісінька собі лайка. Счиняється великий шарварок. — А цитьте лишень, немов щось стугонить, — нарешті розтигається владний наказ селяського старости.

Громада раптом вшухла. З за рога перехресної вулиці, справді, виткнулась і швидко підбігла до громади хурка, запряжена парою коней. Каряковий волосний писарь Девдемарченко і вайлуватий старшина Росоха лагідневно привітались до громади, поенили, що прибули в Стремггород на селяський сход „по вельма важному ділу“ і тутеньж як висадили а своїй хурки стремггородського селянина Якова Челембії.

Де хто а громади при цьому згадав, що Яків на там-тому тижні навідоше возив до базару пашню на продаж, а позавчора він вирушив чогось у волюсть. Десятькі тимчасом нашвидку винесли а розправи на двір стола.

Панове громадяне! — починає підслівим голоском писарь, сідаючи кінець столу і дістаючи а гаманя якісь шпаргалки: — з нами приїхав, як ви сами бачите, ваш односельць Яків Челембій. Він не з-добра приїхав, люде добрі! — приганала його люха та нечестлива годня. Його рідний брат Семен, — той самий, що байдики б'єсь оду у Київ, отой волоцюга, давно вже продав свою батьківську частку землі оцьому бідолазі Якову, а грошики прохвиськав, — про це навіть малі діти скажуть. Ну, продав то й продав, — сказаво, вольного воля, а сказано му — степ. Але уважайте, громадяне! Прописави в Київі сором, прописави совість, Семен оце прислав прохання, щоб не за Яковом, а за ним закри-

пить продану землю... відповідно закову про землеустройство 9 ноября 1906 року... Цей закон насамперед встановляє, що земля належить тому, хто нею володіє, але хто саме володіє — повинна посвідчить селяська громада. Панове! Я й старшина заададегидь знаємо, що ви не попустили вському лобуреві кривдити порядних людей, дасте „од коша“ Семенові. Одаче, „для годитсья“ тільки, щоб одержать закову, питаюся вас: хто справді володіє Семеновою часткою землі?

— Семен! — одностайно відповідає громада. — Стривайте, панове-громадяне, — раптом свильовується од несподіваних писарь: — ви скажіть, хто саме володіє землею останніми часами — вчора або позавчора? — Семен, — гуде громада. — Чи ви всі так кажете? — перебиває писарь. Пам'ятайте, що про вату відповідь я буду складать приговора. — Всі.

Писарь замислюється, нервоно крутить олівця в руці, а далі непомітно моргає до Якова. Яків мерщій підступає до громади. — За відо ж ви кривдите мене, люде добрі! — немов кризь слози благає Яків. Я володію землею, я на ній господарював, я її оплачував, одбував громадські одбутки, і за неї Семенові всі гроші в Київі переслав... Подумайте сами, як Семен повернувся з москалів, то залигав батьківські воли, продав на ярмарку, гроші сховав у китеню і подавєв на Київ — на сей день. Я од нього й копійки щербатої не бачив за батьківські воли... — Воли це ваша хатня справа, нам до неї нема ніякого діла, — одмагається громада. Але Семен був тутеньж на сході зімою і всім на-віч показував писаву умову — ти, Якове, тільки

Х. Майстренко.

приднатись до загальноросійської забастовки, аби добитись установчого зібрання. Підсудних обвинувачують в тім, що умисно й свідомо простили до загальноросійського залізничного союзу і, виконуючи завдання союзу, улаштували на ст. Ростов на Дону та інших станціях владикавказької залізничної забастовку, яка тяглася від 7 до 22 декабря. Обвинувачення було зроблено на підставі закону 2 декабря 1905 р. про забастовку. Але обвинуваченим почастило встановити, що закон 2 декабря було одержано й оголошено в Ростові на Дону вже тоді, як скінчилась залізнична забастовка. Через це діло припинилось, але зараз же за цим на підставі старого слідственого матеріалу виникло нове переслідування по ч. 1. 126 ст. кримінального статуту. Було зроблено додаткові слідство і судова палата припустила: п'ятьох на 1 рік кріпости кожного, 1-го на 1 рік і 3 місяці та 1-го на шість місяців кріпости. Інших виправдано. Всі засуджені подали касаційну скаргу, яку підтримував в сенаті Н. І. Дельсов. Не дивлячись на цілу низку порушень закону, які Дельсов заперечив в поводженню судової палати, сенат, як сповіщає „Г. М.“, одкинув касаційну скаргу.

— Не зможуться. На синодальнім засіданні 2-го августа під керівництвом київського митрополита Флавіана йшла річ про „анафему“ деяким письменникам, що своїми творами ніби неують православну людність. Засідання звернуло свою увагу на те, що в докладі про це саратовського Гермогена вічного не говориться про літературу, яка шириться серед простого народу. На думку засідання, насамперед треба починати знизу і, знайшовши Цісарковича та іншу любучу літературу, захистити від завпаду селянство—єдину підпорку православ'я. Що ж до інтелігенції, то висловлено була думка і не піклуватися напереворот на правду дуть тих, хто цього не потребує. Постановлено „читання про анафему“ передати в комісію під керівництвом орєнбургського єпископа Івана. Останній же, як зазначає „Г. М.“, стоїть за те, щоб не одлучати од церкви навіть атеїстів.

— Спілка. Гурт хліборобів виробив проект статуту своєї спілки. Відповідно проекту, спілка функціонує поруч з бржевианськими комітетами і відрізняється від них тією тим, що юрисдикція її поширюється виключно на її членів і обмежується вузькими рамками хлібного торгу. Кожен член спілки завязаний вести торгівлю чесно, в противний раз його виключають. Така доля чекатиме і тих, що поганитимуть чесне ім'я купця. Серед завдань спілки також стоїть поліпшення умов хлібної торгівлі. Проект статуту розіслав до всіх торговельно-промислових підприємств, а потім, як сповіщають „Р. В.“, буде надіслано на затвердження в міністерство торгу.

— Через союзників. Серед петербурзьких союзників зарає палко розповсюджували відозва ворожої Дубровіанській партії членів „союза русского народа“. В цій відозві, як пише „Р. С.“, викривається „патріотична“ діяльність Дубровіана. В відозві наведено такі іменна колишніх і сучасних співробітників Дубровіана: Барков, Михайлов, Тополев, Ларичкін, Половцев, Рудник, не рахуючи таких, як Гілевич, Платоженко, Де-Ласіє і д-ка Шабельська, що улаштувала в свій час „партію правового порядку“. Звернуто увагу на голову виetskого одділу Юзефовича та його приближницю Елєсєву, що цілий рік так, як і Дубровін не давали відомлення в своїй діяльності. Цим особам зауважено, що вони користувались на свої особисті потреби грошима, які були зібрані на користь союзу. Виходить, що рада „союза“ не раз повставала проти Дубровіана в справі Герценштейна, проти содержания боївких дружин при союзі, радючи цю тактику краще змінити на релігійно-моральну пропаганду. Відозва кінчається словами: „Зараз революції нема, а тому треба відмовитись од активних виступів. Треба ввійти до мирної праці на економічній ниві, а також релігійно-морально виховувати народ“.

— Нещастя. „Д. М.“ подає таку звістку. В Маріуполі, хлопцеві 18 років Цьомкін, граючи старинним козацьким пістолем, неароком стреляв і влучив матері в око. Обляваючись кров'ю нещасна жінка тільки встигла окрикнути: „Не обвинувачуйте сина. Він неароком вбив мене!“—й утала непертомом. Подляючи першу допомогу, хазяючись, їй вплив в рота ще й нашатирного спирту. Становище її тяжке. Цьомкіна—вдова з велькою сім'єю.

— Пам'ятник. В Москві на Красній площі, як сповіщає „Г. М.“, мають будувати пам'ятника діячам 1612 року—патріярхові Гермогену та архим. Діонісію. Збір йде жваво. Багато жертв надходить в московське архєпєпископське товариство. Передають також через волзько-камський банкт казначейство.

Маленький фельстон.

Історія азіації в П'ятисобачому хуторі. (По телеграфу).

Телеграма. Од власного кореспондента. П'ятисобачий хутор. Літанія. Тутешній інженер Шкуратенко негідно хоче позичити в кого-небудь тисячу карбованців для побудови ае-

роплану власної конструкції в комерційною метою. Хто позичить—зробить добрий гешефт.

Телеграма. Од власного кореспондента. П'ятисобачий хутор. Літанія. В кіпці таки й П'ятисобачому хуторові доведеться одіграти чималу роль в історії поступу світової культури. Тутешній інженер Шкуратенко, позичивши десь тисячу карбованців, буде, за допомогою місцевого коваля, аероплан власної конструкції з комерційною метою. Доглядати за роботою написано Ткаченка, який недавно літав на крилах жінчиної спідвиці. Од,—кажуть ваші п'ятисобачане—таки втремо носа німцям та французам. Хто б міг подумати?—Загалом серед людности настрої підвищені. Помічається якась пробудження громадської думки. Місцева монополія ааробляє на п'ятдесят відсотків більше, ніж звичайно. Збільшились напади, грабжі і душоубства. Крадуть навіть. Холера перейшла з людей на птицю, і тепер по всьому хуторі курі видохли до воги.

Телеграма. Од власного кореспондента. П'ятисобачий хутор. Літанія. Шановний авіатор в приватній розмові сказав, що як тільки буде скінчено машину, він прямо з П'ятисобачого поїде одкривати північний або південний бігун. Тепер літун опішно закупує на дороге пішло, гаряню, сіль і сало. Кравець шие кожух і шапку, воюю надрів. Подано в Москву телеграму, щоб вислали мерщій дві пари добрих повстяників.

Телеграма. Од власного кореспондента. П'ятисобачий хутор. Літанія. Сьогодні в довітку старе й мале вийшло на майдан біля розправи. Царю волів привезено на гарбі аероплан. Гомін стояв, наче на ярмарку. Раяок погожий, тихий. Жінки покопали кабінці і варили їсти. Дем стовпами піднімався вгору. Коли вийшов авіатор в своїй волохатій одежі, йому зроблено гучну овацію. Машину зволокли з гарби, поставили на колішню, навантажили на неї мішки з харчами і посадили зверху півня, який правитиме в дорозі за годинника. От авіатор сів, запокла машина, дядьки підбузували за колеса, почувся дужий гук: „а ну, хлопці, разом“, і, наче птиця, аероплан подався вгору. Піднявшись сажнів на двадцять вгору, авіатор став хилати на північ, але одна мить—він, тричі перевернувшись у повітрі, полетів доліду. Зразу летів якоє боком, а потім головою вниз. Слідом за ним летіли: аероплан, цівень і мішки з тараном та пішоном. Реагувати страшно. Врятувався тільки цівень. Авіатор впав у річ і викрутив собі ногу, руку, в'язи і поламав декілька ребер. Більш того, що, мабуть, не оляга. Аероплан чітко потропився. Ваби побірали тріски і попалали в кабінці, а півня зарізали і зварили холодець виявивши пим свою страху некултурність. Доці не дають і вгору глянють. Хліб мокне в копах і росте. Гречки гіпати, а огородини гние на землі. У одній жівці виродилася дитина з двома головами, про що в вашій часописі вже друкувалося. Коли ласки, надішліть як швидко говорар.

— Пам'ятник М. Л. Кропивницькому. Ціма днями київське управління південно-західної залізничної одержало з міністерства прохання К. Кропивницького—сина небіжчика Марка Лукія Кропивницького, що 9 априля нагло помер у вагоні коло ст. „Подгородня“ елісаветградської лінії півд.-зах. заліз. Син Кропивницького прохає міністра доріг дозволити йому поставити у садочку біля ст. „Подгородня“ пам'ятник М. Л. Кропивницькому. Позавчора це прохання розглядалось в управлінні. Начальник залізничної поштових міністерство внутрішніх справ, що він нічого не має проти постановки пам'ятника.

— Учні школи М. Лисенна у городському театрі. З останніх випусків музично-драматичної школи М. В. Лисенка по класу артистки Імператорського театру М. В. Зотової прийнято у труппу Київського городського оперного театру таких учениць: Покровську, Лавровську, Боріу, Драгомирецьку, Рибчинську, Єфимович та Калітуну.

— Одмінено висилку. Студентові В. Гамеркею, якого було адміністративно вислано в Тифліс, дозволено повернутися в дозволу Його Величності у Київ.

— Засідання київського повітового земського комітету. На засіданні київського повітового комітету розглядалися виключно обрахунки на 1911 рік. Обрахунки найбільше цього року на 381.888 карб. 90 коп. проти 1910 року (торік)—236.545 карб. 90 коп.). Між ними на той рік на утримання сільської лікарської частини призначено 92.754 карб., на утримання київського арештного дому 57.675 карб., (з цих грошей 30.000 карб. буде видано на будову другого поверху, бо арештний дім у Києві збудовано було на 150 чел., а в ньому містять і по 300 душ) і на ветеринарні справи 12.000.

Од редакції.

Чергове число „Рада“, вважаючи на сьогоднішнє свято, вийде в неділю, 8-го августа.

ПО УКРАЇНІ.

У КИЇВІ.

— Пам'ятник М. Л. Кропивницькому. Ціма днями київське управління південно-західної залізничної одержало з міністерства прохання К. Кропивницького—сина небіжчика Марка Лукія Кропивницького, що 9 априля нагло помер у вагоні коло ст. „Подгородня“ елісаветградської лінії півд.-зах. заліз. Син Кропивницького прохає міністра доріг дозволити йому поставити у садочку біля ст. „Подгородня“ пам'ятник М. Л. Кропивницькому. Позавчора це прохання розглядалось в управлінні. Начальник залізничної поштових міністерство внутрішніх справ, що він нічого не має проти постановки пам'ятника.

— Учні школи М. Лисенна у городському театрі. З останніх випусків музично-драматичної школи М. В. Лисенка по класу артистки Імператорського театру М. В. Зотової прийнято у труппу Київського городського оперного театру таких учениць: Покровську, Лавровську, Боріу, Драгомирецьку, Рибчинську, Єфимович та Калітуну.

— Одмінено висилку. Студентові В. Гамеркею, якого було адміністративно вислано в Тифліс, дозволено повернутися в дозволу Його Величності у Київ.

— Засідання київського повітового земського комітету. На засіданні київського повітового комітету розглядалися виключно обрахунки на 1911 рік. Обрахунки найбільше цього року на 381.888 карб. 90 коп. проти 1910 року (торік)—236.545 карб. 90 коп.). Між ними на той рік на утримання сільської лікарської частини призначено 92.754 карб., на утримання київського арештного дому 57.675 карб., (з цих грошей 30.000 карб. буде видано на будову другого поверху, бо арештний дім у Києві збудовано було на 150 чел., а в ньому містять і по 300 душ) і на ветеринарні справи 12.000.

— Мала Рига—Херсон. З пропозиції міністра доріг Рухлова у Київ приїхав з Херсона проф. Блок для дослідів над руслом Дніпра, бо є думка в'єднати Чорне море в Балтійським через Дніпро. Хотять для цього по більшшги глибину Дніпра на 10 четвертів, а пороги обминути, прокопавши канал.

— В матеріяльній службі на півд.-зах. залізничі. Служащих матеріяльного одділу київського управління обовязали підписуючи, що вони не будуть давати відомостей підрядчикам га поставщикам.

— Прохання Городської Думи. Позавчора городська дума, з пропозиції гл. Оргіс-Рутенберга, постановила прохати почительця шкільної округи одсузути початок вчення по школах до 1-го сентября, з огляду на пошесть холери, яка й досі лютує у Києві.

— На вищих жіночих курсах. До останнього часу подано на курси коло 400 прохань, здебільшого на факультет—фізико-математичний та історико-філологічний. 20-го августа буде закінчено прийом прохань, а з 15-го августа почнуть зачисляти на курси. В разі прохань буде більше ніж вакансій, на курси прийматимуть по конкурсу атестати.

— В жіночому медичному інституті. До останнього дня в інституті одержано коло 400 прохань. Є між ними і прохання од жінок, які скінчили медичний факультет закордоном; таких прийматимуть одразу на 4—5 курсу інституту. 15-го августа закінчується прийом прохань, після чого почнуть зачисляти слухачок.

— В київському політехнічному інституті вступні екзамені розпочнуться 16 августа в 9 годин ранку, а не 20 августа, як помилково повідомлялося у нас.

— Канцелярія головного управління хліборобства та земледілля повідомила губернську земську управу, що Представником у київській губерській земській комітет од управління призначено д. Яковлева.

— Київське товариство сільського господарства і с.-г. промисловости звернулося до київського земства з проханням субсидії в 3,000 карб. для поліпшення „опытных“ станцій.

— Ревізія земства. Ціма днями чиновник особливих доручень при генерал-губернаторові д-ій Крилов скінчив ревізію відомостів медичного одділу губерської земської управи. Ревізія в цьому одділі не викрила ніяких непорядків. Як кажуть, цим і обмежить ревізія земської управи.

— Наслідки конфлікту. З наказу міністра доріг Рухлова ревізор шкільної одділу південно-західної залізничної П. Бутенко кидав службу на півд.-зах. залізничі. Наказ Рухлова—наслідок скарги міністра народньої освіти Шварца, якому почительць київської шкільної округи жалівся на Бутенка. Почетельць же був незадоволений на Бутенка за те, що він разом з Немешаєвим (начальн. півд.-зах.) гаряче оборонив педагогічний персонал півд.-зах. заліз., у зв'язі з чим в наказу шкільної округи. Як кажуть, на місце Бутенка призначено інженера Валашова—члена союзу р. н.

— На боротьбу з холерою. Позавчора городська дума постановила одкрити на 2 місяці додатковий кредит на 15 тисяч карб. для загальних протихолерних заходів та 5 тисяч карб. на допомогу лікарням. Разом з цим дуמו затвержено перерасход в 21 тисячу карб. на боротьбу з холерою.

— Холера на Нічшані. За один день з 4 по 5 августа одержано відомости про 285 слабувань на холеру; з слабких померло 101. З початку пошести заслабло 2.521, з них померло 903. Головне медичне управління звернулося до п. київського губернатора з проханнями подати статистичні відомости про сьогоднішню холеру на Київщині. П. губернатор звернувся за цими відомостями до київської губерської земської управи.

— Холера у Києві.

— У Олександрівську лікарню прибуло 5 слабих на гастрит, холеру знайдено у 1. Всього в лікарні є 24 слабих на холеру і 15 на гастрит.

— У Кирилівську лікарню прибуло 2, холеру знайдено у 3. Всього є слабих 16 на холеру і 12 на гастрит.

— З Київщини. Нещаслива пригода. В селі Пилиповичах, київського повіту, селянин Семен Нездомій 75 років, Ізлучи 2 августа ранком у поле на роботу, поклав до себе на віз набиту румунці й коли виїхав за село, то румунці асузулись до залнього лівого колеса і через те, що об нього терлася, вибухнула. Вибух прийшовся у лівий бік дідові і прострелив груди наскрізь. Нездомій помер.

— Холерні події. До 29 июля в с. Ковалівці, черкас. пов., було зареєстровано 10 холерних слабувань і всі скінчилися смертю хворих. Хвороба поширюється через людську темноту ванадто швидко. Хоча суди прислали студента-медика, але селяне йому не показують хворих, а ховають те тільки можна. Була тут така пригода: лікар якийсь побитом почув, що в одній хаті є слабкий на холеру. Заходить. Питається, але йому одкажують, що він пішов у містечко. Він ввожується його чекати тут таки в хаті, аж доки він не вернеться. Коли це через годину другу—з горіща зноять мертве тіло того самого хворого. Селяне не хотять йняти віри тому,

що лікарів прислали для боротьби з холерою. По селу ходять всякі без глудів байки, ніби це „пани наслали на бідних людей холеру, щоб вона їх видушила і щоб вони не просили землі“.

— З Волині. Холера. З першого августа всю волинську губернію оповіщено небезпечною що до холери.

— Вбивство фершала. Ціма днями в Новоградволинську на очах сили народу дрібний крамарь А. Нестерук вбив на базарі санітарного фершала А. Стожука за те, що той облив карболом гнилу малину, яку продавала мати Нестерука. Нестерука посадили в тюрму.

— З Поділля. В Могильові-Подільському 3-го августа нагло помер городовий. Смерть, як виявилось потім—від холери. Цей городовий їздив в Вінницю і там її придбав собі. Як він казав, у Вінниці страшенно лютує ця хвороба.

— В Могильові Дума вічного не робить проти холери. Вулиці брудні, бачиско а ж булькотить в ровах перевулків.

— З Полтавщини. Пошесть ящура страшенно розповсюдилася по кременчуцькому повіті. Гине худоби поки що небагато. На боротьбу з пошестю послано на села ветеринарних лікарів.

— Закриття потребительського товариства. Через лихі справи закрилась в с. Груньському потребительська товариська крамниця, що пробула тут шість років.

— Жертви передсильському земству. Нашим читачам вже відомо, що на долю передсильського повітового земства випало цього року шастя. Це недавно йому досталась велика спадщина від покійного Баталіна, а трохи раніше земству одписали чималі жертви д. Дрозд-Бонячевський і д-ка Семигирова. Що зробить земство з спадщиною Баталіна, ще не відомо докладно, а на жертви двох останніх одкривають дуже гарні школи в с. Холках та в с. Скопцях. В останньому селі, крім звичайних наук чотирирогласової школи, будуть ще навчати сільського господарства і садівництва. Крім того при цій школі мають з осені розпочати і ветіріні та святкові народні лекції.

— З Харківщини. Голод на вугіл. „Р. С.“ телеграфують з Харькова, що на вугільну біржу надійшли звістки, що запасу вугіля на рудниках вже немає. Ціни дуже відскочили в гору. Автрапці вже й тепер платяться на коїяку дорожче, ніж тиждень тому. Швидко не стане й запасу коксу. Робітники, боючись холери, розбігаються і добувати вугілля нема кому.

— Амарьська вистава. На ст. „Рижов“ під Харьковом тутешні аматори виставляли оперету М. Кропивницького „Пешлиши у дурні“. Народу було багато.

— В університеті. Прохання про прийом в харьківський університет будуть приймають до 10 августа. Перші збори ради професорів одбудуться 16 августа.

Валуївківська земська управа просить телеграмою раду професорів одсузути державні екзамені студентам медикам до 1 декабря, бо тепер більшість їх на боротьбі з холерою і негідно там потрібні.

— З Катеринославщини. Холерна статистика. З 26 июля до 20 августа на Катеринославщині заслабло на холеру 11.442 души, з них померло 4.905 душ. З них більш усього припадає на гірво-фабричнї повіті. Холера почалась в робітничих слободах, а звідциль розкинулася на села.

Вираховано, що в середньому на Катеринославщині слабує в день 325 душ, вмірає 122 души. Ціма днями померла від холери. Присна суди на боротьбу з пошестю, сестра милосердя, д. Сміхова.

— З Кубані. Страшна буря, 30 июля коло 5 годин ввечора над Катеринодаром пронеслась страшна буря з зливою. За яких скілька хвилин всі вулиці були під водою. На деяких вона стояла на пів-аршина. Буря поламала багато дерева, повизвертала телеграфні стовпи, пообвавала в садках груші і яблуки. Збитки дуже великі.

— З Катеринославщини. Холерна статистика. З 26 июля до 20 августа на Катеринославщині заслабло на холеру 11.442 души, з них померло 4.905 душ. З них більш усього припадає на гірво-фабричнї повіті. Холера почалась в робітничих слободах, а звідциль розкинулася на села.

Вираховано, що в середньому на Катеринославщині слабує в день 325 душ, вмірає 122 души. Ціма днями померла від холери. Присна суди на боротьбу з пошестю, сестра милосердя, д. Сміхова.

— З Кубані. Страшна буря, 30 июля коло 5 годин ввечора над Катеринодаром пронеслась страшна буря з зливою. За яких скілька хвилин всі вулиці були під водою. На деяких вона стояла на пів-аршина. Буря поламала багато дерева, повизвертала телеграфні стовпи, пообвавала в садках груші і яблуки. Збитки дуже великі.

— З Катеринославщини. Холерна статистика. З 26 июля до 20 августа на Катеринославщині заслабло на холеру 11.442 души, з них померло 4.905 душ. З них більш усього припадає на гірво-фабричнї повіті. Холера почалась в робітничих слободах, а звідциль розкинулася на села.

Вираховано, що в середньому на Катеринославщині слабує в день 325 душ, вмірає 122 души. Ціма днями померла від холери. Присна суди на боротьбу з пошестю, сестра милосердя, д. Сміхова.

— З Кубані. Страшна буря, 30 июля коло 5 годин ввечора над Катеринодаром пронеслась страшна буря з зливою. За яких скілька хвилин всі вулиці були під водою. На деяких вона стояла на пів-аршина. Буря поламала багато дерева, повизвертала телеграфні стовпи, пообвавала в садках груші і яблуки. Збитки дуже великі.

— З Катеринославщини. Холерна статистика. З 26 июля до 20 августа на Катеринославщині заслабло на холеру 11.442 души, з них померло 4.905 душ. З них більш усього припадає на гірво-фабричнї повіті. Холера почалась в робітничих слободах, а звідциль розкинулася на села.

Вираховано, що в середньому на Катеринославщині слабує в день 325 душ, вмірає 122 души. Ціма днями померла від холери. Присна суди на боротьбу з пошестю, сестра милосердя, д. Сміхова.

— З Кубані. Страшна буря, 30 июля коло 5 годин ввечора над Катеринодаром пронеслась страшна буря з зливою. За яких скілька хвилин всі вулиці були під водою. На деяких вона стояла на пів-аршина. Буря поламала багато дерева, повизвертала телеграфні стовпи, пообвавала в садках груші і яблуки. Збитки дуже великі.

— З Катеринославщини. Холерна статистика. З 26 июля до 20 августа на Катеринославщині заслабло на холеру 11.442 души, з них померло 4.905 душ. З них більш усього припадає на гірво-фабричнї повіті. Холера почалась в робітничих слободах, а звідциль розкинулася на села.

Вираховано, що в середньому на Катеринославщині слабує в день 325 душ, вмірає 122 души. Ціма днями померла від холери. Присна суди на боротьбу з пошестю, сестра милосердя, д. Сміхова.

— З Кубані. Страшна буря, 30 июля коло 5 годин ввечора над Катеринодаром пронеслась страшна буря з зливою. За яких скілька хвилин всі вулиці були під водою. На деяких вона стояла на пів-аршина. Буря поламала багато дерева, повизвертала телеграфні стовпи, пообвавала в садках груші і яблуки. Збитки дуже великі.

— З Катеринославщини. Холерна статистика. З 26 июля до 20 августа на Катеринославщині заслабло на холеру 11.442 души, з них померло 4.905 душ. З них більш усього припадає на гірво-фабричнї повіті. Холера почалась в робітничих слободах, а звідциль розкинулася на села.

Вираховано, що в середньому на Катеринославщині слабує в день 325 душ, вмірає 122 души. Ціма днями померла від холери. Присна суди на боротьбу з пошестю, сестра милосердя, д. Сміхова.

решту в Східній Бенгалії. Хотять чути, що викрито велику змову, яка мала своїх прихильників по всій Індії. Підчас одного недавнього політичного процесу встановлено, що учасники змови збирали серед людности гроші ніби то на добродійні справи, а в дійсності витрачали їх на справи революційні. Арешти їдуть уже кілька тижнів, але адміністрація покриває свою діяльність величезною конспірацією. З другого боку, по всій країні ширяться памфлети й прокламації, які мають великий успіх не тільки по містах, а й серед сільської людности. Гадають, що в Бенгалії незабаром вибухне одверте повстання, бо людність здебільшого тепер озвісім уже не боїться представників англійського уряду й ставиться до них з одвертою ненавистю.

Додаткові вибори у Франції.

Останній неділі в Анжері (департамент Луари) відбулись повторні вибори парламентського депутата. На перших виборах у Танжері пройшов консерватор Монпрофіт, але пройшов він не дуже чесним шляхом. Щоб побити свого конкурента-радикала він почав розсазувати виборців усмі дурниці про радикалів, ніби то вони його хотіли підкупити й т. д. Зважаючи на це, парламент скасував ці перші вибори, як незаконні. На повторних виборах Монпрофіт знову виставив свою кандидатуру й його знову вибрано більшістю голосів. Вибори пройшли дуже шумно: було багато й прихильних й ворожих маніфестацій у звязку з переогою Монпрофіта.

ТЕЛЕГРАМИ

(та останні вісти з газет).

Пам'ятник Гоголеві.

ПЕТЕРБУРГ, 4. Високайше затвержено проект скульптора Гінцбурга пам'ятника Гоголю в м. Сорочинцях, полтавської губ.

Літанія.

ПЕТЕРБУРГ, 4. Імператорський всеросійський аероклуб затвердив програму всеросійського свята повітрешлавання. Свято одбудеться в сентябрі. Єсть уже призів на 40.000 карбованців. Виявуть участь воздушні шари, діржаблі, аероплани і воздушні змії. Літанія буде двох родів: професіональне і аматорське. До аматорів зачислено офіцерів літального парка і членів аероклубів. Серед офіцерських призів єсть приза 1400 карбованців за влучне кидання бомб з висоти 100 сажнів.

На гатчинському аеродромі поручик Горшков щасливо літав три хвилини. Коли він хотів вдруге летіти з пасажиром, під пропелер попала собака. Й розорвало пополам. Пропелер розбився. Куки полетіли в публіку. Те ж саме було з другою собакою, коли авіатор Лебедєв хотів летіти на аероплані всеросійського аероклуба.

Холера.

ПЕТЕРБУРГ, 4. С.-Петербурзьке телеграфне агентство має такі звістки про холеру: в полтавській губернії за тиждень захворіло 454, умерло 181; в Пермї зах

в Ляфалеві, бо вийшов увесь бензін. Сьогодні він хотів знов летіти, але в 6 годин 25 хвилин наткнувся в Америці на дерево. Аероплан розбився. Латам живий і здоровий.

КАПЕ, 4. Авіатор Муаан спустився в 10 годин 30 хвилин, потім полетів на Лондон, годин у дві пролетів над Дувром і летить далі по залізничній колії.

ЛОНДОН, 5. Муаан спустився в Кінгманстон біля Дувра, бо лиха година. На Лондон він полетить завтра.

Катастрофа.

КЕЛЬН, 4. В бухті мисноски №№ 76 і 32 вдарились і затонули. Команда врятувалась.

80-літній ювілей Франца-Йосифа.

ВІДЕНЬ, 4. З приводу восьмидесятилітніх роковин з дня народження імператора Франца-Йосифа роздано 500 нагород, між ними 114 дамам за громадську і благодійну діяльність, а також багато нагород воєнним.

ВІДЕНЬ, 4. Імператор наградив міністра-президента фон-Бінерта і венгерського міністра-президента Куена-Хедерварі великими хрестами ордена св. Степана.

ШІЛЬ, 5. Всі особи імператорського дому зібрані святкувати день народження імператора. В палаці відбулася вистава пьєси ерцгерцогині Марії Валерії. Брали участь діти ерцгерцогині. Горді прибрано. Ілюмінація і феєрверк.

БЕРЛІН, 4. "Reichs Anzeiger" сердечно вітає Франца Йосифа з приводу дня народження.

В Еспанії.

МАДРИД, 4. Уряд заборонив признати на 15 августа в Каталонії зібрання карлістів і республіканців.

ПАРИЖ, 5. З Ватикану послано в Еспанію кардинала Веніні владувати конфлікт.

На Брюссельській виставці.

БРЮССЕЛЬ, 5. Остаточно постановлено відкрити виставку для публіки в цю неділю. Сводяться в Брюсселі біля 70.000 привіжків.

БРЮССЕЛЬ, 4. Король Альберт прибув з Тироля і зразу ж таки оглянув пожеарище на виставці. Виконавчий комітет постановив будувати знову бельгійський одділ.

В Персії.

ТЕГЕРАН, 4. Губернатором Шираза настановлено принца Айв-уд-Доуле. Уряд втихомиряє повстання в Харе і околицях Тегерана, де повстав начальник племені "усаму" Гешід-султан. Послано отряд кавалерії з артилерією. Ісфаганському губернатору наказано послати отряд в Кашан проти відомого розбійника Наїба Хусейна. На вимоги російської місії, вилучено з персидської торгівлі російського підданця фідая Ноурова.

На Балканах.

ВІДЕНЬ, 5. Останні звістки дуже лихі. В Ускупі болгарі напали на кошах, спалили його і порвали телеграфний дрот.

СОФІЯ, 6. Гурток македонських втікачів подали представникам великих держав од імени 1896 товаришів меморандум, в якому описують своє становище і переслідують турків під час одбрання зброї. Вони просять, щоб великі держави поклопотались в Костянтинополі, щоб було забрано втікачів, припинено труси і дозволено втікачам вернутися в Македонію під доглядом консулів.

Конституційний рух в Китаї.

ПЕКИН, 5. Ведеться агітація, щоб почати знов клопотатися про одкриття парламенту. З провинції надходять звістки, що там збираються посылати в приводе цього депутата.

На Криті.

АФИНИ, 4. З Криті телеграфують, що критські нотаблі одхилили кандидатури в грецьке національне зібрання.

Арешт анархістів.

ВІДЕНЬ, 5. В Софії арештовано анархістів офіцера Мокаліча і студента Петрича.

Література, наука, умілість і техніка.

Знахідка. В Сівську, одному з городів Орловщини, в тюремній церкві знайдено старинне до-ніковське євангеліє, писане в 1571 році. На обкладинці листі такий напис: "Сіє Євангеліє писал Мартин Іванович на тот час будучі і дяком священника Воскресенського Віленського Ермоли Сеїфовича. Селі где буду описався—для Бога молося Вам, не кляніте. Писал в граде Вільне от Рождества Христова тысяча пятьсот семьдесят первого года месеца мая двадцать третьего дня". Як воно опинилось в тюремній церкві, невідомо.

Книжка про Б. Грінченка. "На народній роботі". Борис Грінченко. Праця і заслуги, написав Др. Іван Брик з ілюстраціями. Львів, 1910. Видання товариства "Просвіта" у Львові ч. 355. Стр. 44, ц. 20 сот. Матеріал в цій книжечці поділено на такі уступи: Борис Грінченко (молоді літа).—Грінченко популяризатор.—Грінченко і українська школа.—Грінченко як уч-

ний.—Грінченко громадський діяч.—Останні хвили і похороон. Книжечку прикрашено портретом поета і по-смертною знімкою.

Театр і музика.

Труппа М. Садовського.

Четвертого августа в театрі д. Садовського уперше після довгої перерви виставляли "Дві сем'ї" М. Кропивницького. Мене завше дуже радує відновлення постановки труппою д. Садовського тої, чи иншої країної п'єси з так званого старого репертуару. А радується цьому єсть багато причин. Перш за все бачим, що артисти ні крошки не ламають себе, грають з охотою, п'єса їм і не остогидла і не уявляє з себе якогось по-вого вузлик, що треба ще походити коло нього навкруги та поміркувати, і ансамбль, сам по собі, без особливо-го старання акторів, складається не-наче по втому.

Глядач теж під впливом гарної гри переживає часто-густо свої перші колишні враження від тієї п'єси. І тепер між ним і акторами-виконавцями бредить і взаємно б'є по серцях та невидима найчистішого срібла струна, що своїм рідним милом згуком будить минуле, рідне...

Останніми часами труппа д. Садовського вишла трохи з замкнутого кола свого репертуару і поруч з деякими свіжими постановками, відновила вистави скількох старих п'єс Карпенка-Карого і Кропивницького. За найшасливіші такі постановки треба вважати "Чумаки" та "Дві сем'ї". В обох цих п'єсах всім артистам єсть широке поле для праці над собою і кожен може себе тут показати при бажанні. Остання вистава—"Дві сем'ї" пройшла дуже гладко. Всі головні виконавці—д. Лівницька (Зінка), д. Садовський (Самрось), д. Мар'явенко (Роман), д. Левинський в ролі писаря Балабайки, д. Воронсигібіська (Ганна) мали звичайний і цілком заслужений успіх. Але д. Хуторна ще ні в одній ролі досі не виявила себе такою гарною артисткою, як в "Двох сем'ях" в ролі Хведоської. По широті треба сказати, що це було для мене несподіваним. Артистка зразу якось розгорнулася і показала себе: стільки тонкої гри, така богата передача дитячої безпосередності молоді селянської дівчини, і така чудова міміка, що тільки дявом дивуєшся.

Прекрасно пройшла гуртова сцена виходу з церкви в першій дії і весільний ритуал в четвертій.

А. Вечерній. Труппа А. Володського переїхала з Конотопу до Ворзні, чернігівської губ. У Ворзні спектаклі розпочинаються 6 августа "Циганкою Азюю".

ДОПИСИ.

(Од власн. корреспондентів).

М. КАМЯНКА, чигиринського повіту (на Київщині). Холера. Цими днями й ми вже стали свідками роботи колери—одбули похорон першої помершої—селянки Ковтуки, а через добу—й її чоловіка, що, поховавши жінку, теж занедужав і пішов слідком за своєю дружиною. Обое—одно раніше, а друге пізніше—занедужали на полі, на баштані, обох пробували рятувати лікарі, але ж, на жаль, було вже запізно.

В сусідньому селі Ребедаївці, в котрому холера бушує вже довгий час, померло знів 60 душ і чи скоро буде цьому край—одному Богові відомо. Є там і "санитарний оглядь", але що ж, як йому приходиться випорити й висувувати зворих, бо селяне з ними ховаються й самі лічать "од-сянців", залякани безглуздами чутками. Так, в одного зможного гос-подаря занедужало й вмерло двое з сем'ї і коли лікарський "оглядь" радив продезенфікувати обійстя й обійтися без поминок, "обиду"—то господар мало не дружим порозганяв санитарів, скликав людей й "як слід, по хазайські" одбув поминаки. І от на другий день він занедужав сам і мало не всі ті, що були "на обіді" й "на проводі" занедужали й помиралі.

А оце й нові ліки вигадали од колери. Приснився якійсь бабі сон, як прогнати холеру. "Сон" цей на равок облетів усе село й громадою було порішено: "це—знаменіє". Пішла до батьочки й з проводом і співами церковними: "Христос Воскресе", "Рождество Твое"—то що—обходили кожен закуток села, цілий день святкували, постали сами й нічого не давали їсти худобі. А люде мруть і мруть.

Г. КРЕМЕНЧУК, (на Полтавщині). Зразкові хутори. Кременчуцьке повітове земство робить скілька зразкових хуторів. Упорядковують їх по плану, виготованому на нараді агрономів і ухваленому в земстві. Кожий такий хутір матиме 16 десятин. Спосіб господарства буде чотирьохпольний, той що найбільше поширений по-між селянами. Сіятимуть комбінованою сіялкою. Через те, що в кременчуцькому повіті дуже добре розводять скотину, то на цих сиробних хуторах буде поширене й скотарство. Розвинене там буде і огородинство, для чого земство дурно даватиме на хутори на-сінина для огородини та розсаду.

Листування редакції. Харьків. "Невідомо". "Засідання" ще не переглянули. Харьків. Г. М. Те, про віщо Ви писали, буде зроблено незабаром. Тоді Вас сповістать. Кременчук. Ів. Прудничков. Допинс приймаємо тільки українською мовою писати. Ф. Фіш-ш. За інтересний допис дуже дякуємо. Просимо й далі подавати нам звістки.

Справочний одділ. Календарні відомості. П'ятниця, 6-го августа. Шість—Спасівка. Преображення Господне. (Спаса). Сх. сон. 4 год. 52 хв., зах. сон. 7 год. 15 хв. 6—1836 р. народився український письменник Ол. Кониський. 6—1875 р. Помер О. Афанасьев, український етнограф. 6—1905 р. Маніфест про Державну Думу і про перший виборчий закон. Труппа М. Садовського.—"Сава Чалий". Труппа Т. Колосниченка.—1) "По вусам текло". Субота, 7-го августа. Шість—Спасівка. Прч. Деметія, прп. Пимена печерського і Ора. Сх. сон. 4 год. 54 хв., зах. сон. 7 год. 13 хв. Міс. настає в 9 г. 16 хв. веч. Труппа М. Садовського.—"Миреле Ефрос". Труппа Т. Колосниченка.—"За волю і правду".

Редактор Вал. Галевч. Видавець С. Чиналенко. Оповістки. НЕОДМІННО В ЧАС епідемії Вино Сев'я-Рафаель

дає можливість організації весті боротьбу з хворобою і покупати її ц. т. видажати, а тим більше тепер, коли частіше хворують на шукки. Вино "Сев'я-Рафаель" дає міць, відновлює сили, швидко завше добре валять і згоріває все тіло. Продається по аптеках, аптекарських крамницях і вино-торговлях. 0-1603-6

Контора "Ради" ласаво прохає своїх шан. підписників і читачів, випи-чючи, чи купуючи що Neubud у тих ма-газинів, оповістки котрих друкувались, або друкуються з "Ради", неодмінно посылати на нашу газету. Вимагайте по всіх рес-торанах, читальнях, на-в'ярнях (кофейнях) та молочних попереду всьо-го "Ради".

2 костюми за 5 р. 25 к.! Щоб розовозжити вислаю замість 12 руб-лів за 5 руб. 25 коп. такі два костюми одрізи: 1) 4 1/2 арш. для повного чоловічого костюму французьк. трико, дуже міцне, практичне і модного рисунку шерстяної матерії. 2) 8 арш. матерії "Англій" на повне жіноче вбрання, дуже модної гарної шерстяної матерії. Цей ж 2 одрізи кращого сорту вислаю за 5 руб. 75 коп. Пересилає 35 коп. Коли випишуть дві, або більше пар одрізів, пересилає за мій комп. Вислаю по пошти без закладку і з порукою. Коли не подобається, приймається назад. Закази адресувати: г. ЛДЗБ, № 149 в фаб-рику ЗИГМУНТА РОЗЕНТАЛЯ. 3—1679-1

Дачі участі "Кічево" на 34-й верст-ку К.-Ков. зал. хор., прод. з розроч-кою плат. 3 роки од 25 до 40 коп. за кв. саж.; чудов. місцевість, ліс, став, купання. Подроби-ці Мар.-Володимирська 36, к. Гребія. 10—1 г. д. і 6—8 1/2 г. в. 10—6

Дайте якої праці. Голозуб—згоден служити на 8-20 карб.; маю ре-ком.; інтелігент. Листоват. Ред. "Ради" для В. К. 4-1675-3

Продається книжка В. Щербаківського.

В тексті 232 малюнки. На звич. папері—1 карб., на кращому 1 р. 60 к. Випишув. можна в Київ, "Укр. кни-гарня", Безаківська № 8.

Видавництво "Вік". Вийшла нова брошюра Каталог книжок для народного читання. Ціна 5 коп. Склад видання в "Українській книгарні", Ки-їв, Безаківська, 8.

Видавництво "Вік". Нове видання: Байки Л. Глібова. Видання 7-ме, з малюнками. Ціна 30 коп., на кращому папері 50 коп. Склад видання в "Українській книгарні", Ки-їв, Безаківська, 8. 00—1588—24

ВЕЛИКИЙ МАНУФАКТУРНИЙ І СУКОННИЙ МАГАЗИН. Прорізна 17. Товариство Жук, Дмитрієв і Ко. Повідомляє місцевих і иногородніх п. п. покуців, що при магазині одкрито одділ жі-НОЧОГО вБРАННЯ і приймаються замовлення із свого матеріялу. Одержані моделі ЛОНДОНА, ПАРИЖА, БЕРЛІНА. Замовлення виконуються в свій час. При магазині в МАЙСТЕРНІ. Перед початком сезону одержуються що-дня НОВИНИ про-бо для чоловічій жіноч вося-кі сукна, драпи, трико і багато иншого краму. Надіємся па довіряти покуців;—готові до послуг. Т-во Жук і Дмитрієв. 50-1677-1

ЗОЛОТО Брилянти, срібло, годинники різних фабрик—пропонує в величезному виборі ФАБР. СКЛАД Клавдія Сергієвича РОГІНСЬКОГО 89 Олександрівське, телефон 2095. 0—1611—8

ДАМАМ ГОР. КИІВА. Інституція стерня спеціально "Ідеал" проп. велч. вибір остан. новизок і просять звернути волоссяні виробі, увагу на примірно вишновена замовлення та на зоб-ротність матеріялу; просять не змішувать з парімажерськими. Великий вибір гот. куцері (більш 500р шт.), а також прядкі і кіс. Одобр. остає. журнал. Принал. для п.п. парікач.: фрізюр, бвяди, тьол, бреліи та инше. 100-1091-118

ДЛЯ ДІТЕЙ 10 книжок за 20 коп. Видавництво "Українській Учитель".

- 1. Б. Грінченко. Телесик. Народні казка.
2. Г. Андерсен. Погане каченя. Казка. Перекл. М. Загірня.
3. Бр. Грими. Хатка в лісі. Казка. Перекл. Гр. Шерстюк.
4. В. Лебедева. Уртувава. Оповідання.
5. А. Деде. Дяцькова коза. Казка. Перекл. С. Русова.
6. С. Чернасенко. Яма. Оповідання.
7. Л. Глібов. Байкарський дурюк. Збірка байок.
8. Юр. Сірий. Дивні рослини.
9. Гр. Шерстюк. Про зозуля.
10. Сірий. Світова подорож, краплини води.
Склад видання в Київі, в "Українській книгарні"—Безаківська, № 8; і в книгарні Л.-Н. Віст-ника, В. Володимирська № 28. суб.-шт.-1514-3

Бібліотека "МОЛОДІСТЬ". Редакція Б. Грінченка. Том I. Андерсен Г. Казки. Переклала М. Загірня. Ц. 65 коп. II. Українські народні казки, вибрані для дітей. Упорядкував В. Грінченко. 3 малюнками. Ціна на кращому папері 65 коп., на гіршому 40 коп. (на гіршому папері всі продано). III. Твен М. Пригоди Тома Сойера. Переклала М. Загірня. Ціна 80 коп. IV. Твен М. Пригоди Гека Фінна. Переклала Н. Грінченко. Ціна 1 карб. 0-1633-10

"ДЗВІНОК" Ілюстрована часопись для дітей і молодежи видавана Рускии Товариством Педагогичнии у Львові ХХІ рік іstownання; виходить 10 і 25 кожного місяця. Запоматана працями визначних письмен-ників часопись любчя оповідань історичних та популярних статей научного змісту поміщує новинки, веселі кутки, загадки, додаток для малих читачів. Численні ілюстрації пера талан-товитого нашого художника д. Ів. Косинина доповнюють добрий зміст кожного числа. Передплата: для Австрії річно 6 кор., піврічно 3 кор. 20 сот., квартална 1 кор. 60 сот.; для Америки річно 2 долари, для Німеччини річно 3 марок, для Франції 7 франків, для Росії 3 карб. Адреса редакції: Катя Гриневичева, Днів, ул. Бартоломі-Голомязького, ч. 8,—адміністра-ція; (тут посылася переклади грамот, рекламній) Львів, ул. Мохляцького ч. 12. Зміст числа 10 (25 мая) Ганна Барвінок. Гречка—К. П.: Забути дуршляк.—К. П.: Книжничі, опи-сання старинного свята—Дм. Ісифович; Ключ, стих.—Ар. Ів. Доміничук; Перекази Гр. Днів; Подоби комах і що се в "міміри"—Одесько Острепський; Зайч характерник Мограні.—Як Японці справляють риж.—Ворис Грінченко, Марко Кропивницький. Додаток для малих читачів: Гали Г.: Вабушня казка.—Г. Аокрух: Як Омелько та Орис вильнували курки. Українська молодь і дітвори, предпачуйте громадн "Дзвінок"! 10-1629-7

ВИДАВНИЦТВО "УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ" видало такі книжки: № 1. Гр. Шерстюк. Українська граматика для школи. Частина I. . . . 20 к. 2. С. Чернасенко. Про небо. Популярна астрономія. Частина I. . . . 20 к. 3. Діткам. Казки й вірші. . . . 10 к. 4. " Я вродилася писця. Казка . . . 3 к. 5. " Убогий жид. Казка. . . . 2 к. 6. З. Топеліус. Пустун Розбишаченко. Казка. Перекл. В. Грінченка. 3 мал. 2 к. 7. Бр. Грими. Казки. Книжка I. Переклал Гр. Шерстюк. . . . 3 к. 8. С. Чернасенко. Граматка. (Вукварець) . . . 5 к. 9. Ол. Кониський. Арифметика для українських шкіл. . . . 10 к. 10. Б. Грінченко. Про книги. Як їх вигадано друкують . . . 10 к. 11. М. Загірня. Який був лад в Афинській державі . . . 10 к. 12. Гр. Шерстюк. "Світло"—Літературний ілюстрований збірник для дітей. Ц. 35 коп., на кращому папері . . . 60 к. 13. В. Корольов. Про людське тіло. 3 малюк. . . . 15 к. 14. З. Топеліус. Казки. Перекл. В. Грінченка. 3 малюнками . . . 8 к. 15. Д. Дорошенко. Вілоруси і їх національне відродження. 5 к. 16. В. Доманський. Словаки. Про їх життя та національне відродження. 3 малюнками . . . 10 к. 17. С. Чернасенко. Про небо (популярна астрономія). 3 малюк. Частина II. 15 к. 18. М. Коцюбинський.—Ялинка. Троє оповід. 3 малюк. ц. . . . 8 к. 19. Б. Грінченко. Одеса. Троє оповід. 3 малюк. ц. . . . 5 к. 20. Коцюбинський. Харта. оповід. 3 малюк. . . . 3 к. 21. Гр. Шерстюк. Українська граматика. Част. II-га. Складна . . . 25 к. Склад видання в Київі, в українській книгарні—Безаківська № 8; і в книг. Л. П. Вістника, В. Володимирська № 28. 0-69-39